

УДК 336.1:352
JEL H71; H72; O20; O43

ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ОСНОВІ АДАПТОВАНОЇ МОДЕЛІ ТЕСТУ К. БРАУНА

Р. Хірівський, к. е. н.
ORCID ID: 0000-0002-7299-429X

Г. Східницька к. е. н.
ORCID ID: 0000-0003-0333-1721

Львівський національний університет природокористування

<https://doi.org/10.31734/economics2025.32.043>

Хірівський Р., Східницька Г. Оцінювання фінансової спроможності територіальних громад Львівської області на основі адаптованої моделі тесту К. Брауна

У статті розглянуто питання фінансової спроможності територіальних громад Львівської області в контексті сучасних процесів децентралізації та бюджетної автономії. Проаналізовано наукові підходи до трактування категорії «фінансова спроможність», зокрема ключові аспекти, серед яких доходи, видатки та капітальні інвестиції громад, а також роль місцевих податків у формуванні ресурсної бази громад. Особливу увагу приділено адаптованій моделі тесту Кена Брауна, яка дозволяє комплексно оцінити фінансовий стан громад на основі системи індикаторів. Використано статистичні дані за 2024 рік, що дало змогу визначити рівень доходів, видатків, капітальних інвестицій, дотаційності бюджетів, структури фінансування апарату управління та питомої ваги місцевих податків у доходах. Застосування цієї методики дало змогу ранжувати громади за квартилями та сформувати інтегральний показник фінансової спроможності. З'ясовано, що до категорії високого рівня належать 22 громади, до оптимального – 15, задовільного – 19, низького – 11, а до критичного – шість. Найвищі оцінки одержали великі міські громади та муніципалітети-супутники Львова, а також туристично привабливі території, тоді як віддалені сільські громади продемонстрували слабкі фінансові позиції. Доведено, що ключовими факторами фінансової стійкості є чисельність населення, наявність економічно потужних суб'єктів на території та близькість до обласного центру. Вказано на необхідність активізації роботи сільських громад щодо акумуляції місцевих податків і зборів, що дозволить підвищити рівень їхньої автономії. Результати дослідження можуть використати органи місцевого самоврядування для розробки стратегій фінансового розвитку та вдосконалення механізмів управління ресурсами.

Ключові слова: бюджетна децентралізація, територіальні громади, фінансова спроможність.

Khirivskiy R., Skhidnytska H. Assessment of the financial capacity of territorial communities of Lviv region based on the adapted model of the K. Brown test

This article examines the financial capacity of territorial communities in Lviv region within the framework of contemporary processes of decentralization and fiscal autonomy. The authors analyze scientific approaches to defining the category of “financial capacity,” highlighting its core dimensions, including revenues, expenditures, and capital investments of communities, as well as the significance of local taxation in shaping their resource base. Special attention is devoted to the adapted Ken Brown test model, which enables a comprehensive assessment of community financial conditions through a system of indicators. The study draws on statistical data for 2024, which facilitated the evaluation of revenues, expenditures, capital investments, budget subsidies, the structure of financing administrative apparatuses, and the share of local taxes in total income. Application of the methodology made it possible to rank communities into quartiles and construct an integral indicator of financial capacity. The results reveal that 22 communities belong to the high-level category, 15 to the optimal category, 19 to the satisfactory category, 11 to the low category, and 6 to the critical category. The strongest performance was demonstrated by large urban communities, satellite municipalities of Lviv, and tourist-attractive areas, while remote rural communities exhibited weaker financial positions. The findings suggest that the principal determinants of financial sustainability include population size, the presence of economically significant enterprises, and proximity to the regional center. The study emphasizes the necessity for rural communities to strengthen efforts in accumulating local taxes and fees as a means of enhancing fiscal autonomy. The practical significance of the research lies in its potential to inform local governments in developing financial development strategies and improving resource management mechanisms.

Keywords: budget decentralization, territorial communities, financial capacity.

Постановка проблеми. Процеси європейської інтеграції у поєднанні із сучасними глобальними викликами обумовлюють необхідність реалізації комплексних економічних перетворень, у тому числі й у сфері територіального розвитку. Одним із пріоритетних напрямів таких реформ є створення умов для розбудови місцевого самоврядування, посилення активності територіальних громад, а також забезпечення їхньої фінансової незалежності від центрального бюджету. Водночас у практиці місцевого самоврядування простежуються істотні диспропорції між громадами за рівнем доходів, структурою видатків, ступенем дотаційності та здатністю акумулювати власні фінансові ресурси. Це зумовлює потребу у використанні комплексних методичних підходів до діагностики фінансової спроможності, що дозволяють не лише фіксувати поточний стан, а й виявляти чинники, які впливають на фінансову стійкість громад. Подібний підхід відповідає світовим практикам державного регулювання просторового розвитку та враховує актуальні потреби суспільства й наявні ресурсні можливості регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фінансової спроможності територіальних громад досліджують як вітчизняні, так і зарубіжні науковці. Дж. Маршал і Д. Дуглас розрізняють «фінансову стійкість» і «фінансову життєздатність», наголошуючи на різниці між протидією зовнішнім викликам та довгостроковим розвитком [11]. В Україні С. Кондратюк включає до фінансової спроможності інвесто-, кредито- та бюджетну складові [5], М. Коваленко – здатність реалізовувати фінансову стратегію регіону [8], а І. Камінська – фінансову достатність, дієздатність та стійкість [4]. Я. Казюк аналізує надходження місцевих податків і зборів для підвищення автономії громад [2].

Адаптований в Україні тест К. Брауна дає змогу оцінювати фінансову життєздатність територіальних громад [3; 10]. Проте недостатньо досліджено вплив територіальної віддаленості, чисельності населення та галузевої спеціалізації на фінансові можливості громад.

Постановка завдання. Мета дослідження зводиться до трьох блоків: аналізу наукових підходів до визначення фінансової спроможності територіальних громад загалом та з урахуванням української специфіки; дослідження актуальних фінансових показників територіальних громад; ідентифікації чинників, які послаблюють їхню фінансову стійкість. Отримані результати мають слугувати підґрунтям для підготовки рекомендацій, спрямо-

ваних на підвищення фінансової автономії та ефективності діяльності місцевого самоврядування. Наше завдання – розроблення та апробація інструментарію оцінювання фінансової спроможності територіальних громад Львівської області із застосуванням адаптованої моделі тесту Кена Брауна, що забезпечує можливість порівняльного аналізу та формування інтегральної характеристики фінансового стану громад.

Виклад основного матеріалу. Децентралізація як управлінський процес тісно пов'язана з удосконаленням системи державного адміністрування та сприяє вибудовуванню ефективних взаємовідносин між центром і місцевою владою. Її сутність полягає у наданні органам самоврядування ширших повноважень, що дає змогу самостійно ухвалювати рішення та реалізовувати делеговані функції.

Основи функціонування органів місцевої влади були визначені в Конституції України 1996 року, зокрема у розділі XI, присвяченому самоврядуванню [6]. Наступним важливим етапом стало ратифікування Верховною Радою 15 липня 1997 року Європейської хартії місцевого самоврядування [7]. Цей міжнародний документ визначає базові принципи діяльності локальних органів влади в державах – членах Ради Європи, серед яких ключовими є принцип субсидіарності (наближення публічних послуг до населення) та збалансованість повноважень і фінансових ресурсів [9].

Спроба впровадити адміністративну й територіальну реформу на рівні уряду була у 2005 році, однак лише з 2014 року розпочався системний етап децентралізаційних змін. 1 квітня того року КМУ схвалив Концепцію щодо реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні [1]. У 2014–2015 роках ухвалили низку законодавчих актів, серед яких: Закони України «Про співробітництво територіальних громад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад», зміни до Бюджетного і Податкового кодексів, а також Закон «Про засади державної регіональної політики».

Завершальний етап об'єднання громад припав на місцеві вибори восени 2020 року. Він полягав у формуванні нової мережі територіальних громад та перегляді адміністративно-територіального устрою. У підсумку було створено 1469 територіальних громад, з яких 409 – міські.

Адміністративна та фінансова децентралізація є взаємопов'язаними процесами, оскільки делеговані місцевим органам влади управлінські повноваження повинні супроводжуватися належним фінансовим забезпеченням.

Серед складових фінансової децентралізації ключове місце належить бюджетній, яка охоплює перерозподіл доходів і видатків, податкові й неподаткові надходження, а також передбачає розширення компетенцій у сфері планування, ухвалення та виконання місцевих бюджетів. Практика зарубіжних країн свідчить, що успішна імплементація бюджетної децентралізації сприяє підвищенню ефективності державних фінансів. Водночас успішність таких перетворень на пряму залежить від відповідності делегованих повноважень доступним фінансовим інструментам.

У цьому контексті вагомим значення набуває дослідження категорії «фінансова стійкість», якій присвячено низку праць як вітчизняних, так і закордонних дослідників.

У наукових працях зарубіжних науковців, зокрема Маршала і Дугласа, розмежовано поняття «фінансова стійкість» і «фінансова життєздатність» громади. Автори трактують перше як здатність місцевої влади протидіяти зовнішнім викликам і фінансовим коливанням, а друге – як можливість громади зберігати функціональність і розвитковий потенціал у довгостроковій перспективі [11].

У наукових дослідженнях вітчизняних науковців простежується різне трактування категорії «фінансова спроможність». Зокрема С. Кондратюк розглядає її як характеристику, що відображає стан фінансових ресурсів території у певний момент, їхній кругообіг і здатність забезпечувати розвиток. На його думку, фінансова спроможність охоплює такі складові, як інвесто- та кредитоспроможність, а також бюджетну спроможність, яка, у свою чергу, охоплює податкову, позикову та видаткову складові [5]. Попри логічність цього підходу, він не враховує купівельну спроможність населення та платоспроможність бізнесу, які мають вагомий вплив на фінансовий стан громади.

Іншу інтерпретацію пропонує колектив науковців під керівництвом М. Коваленка, які акцентують на ролі фінансової спроможності у забезпеченні регіонального розвитку. На їхню думку, вона передбачає здатність регіону створювати належні умови для розвитку на основі формування та реалізації фінансової стратегії, що поєднує використання наявних і потенційних ресурсів для економічних, соціальних та екологічних програм [8]. І. Камінська, зі свого боку, виокремлює три підходи до трактування: як достатність фінансового потенціалу, як ефективність використання ресурсів та як можливість забезпечувати соціально-економічний розвиток. Дослідниця визначає фінансову спроможність як здатність протистояти кризовим явищам,

базовану на наявності достатнього обсягу ресурсів (фінансова достатність), їхньому оптимальному розподілі та ефективному використанні (фінансова дієздатність), а також стабільності у довгостроковій перспективі (фінансова стійкість) [4].

На нашу думку, фінансову спроможність громади доцільно трактувати як інтегральний показник, що формується з кількох складових: бюджетної спроможності, можливостей домашніх господарств та фінансового потенціалу бізнесу. Саме їхня сукупність визначає реальну здатність громади задовольняти потреби населення та сприяти розвитку території.

Одним із найбільш оптимальних, на нашу думку, підходів до діагностики фінансової стійкості територіальних громад аналізом їхньої бюджетної та фінансової звітності є тест К. Брауна. Цю методику розробили для оцінювання невеликих міст США та ґрунтується вона на використанні десяти базових коефіцієнтів, що відображають різні аспекти фінансового стану громади [10].

Подальший аналіз рівня фінансової спроможності громад ми провели на основі алгоритму, підготовленого на базі тесту К. Брауна групою експертів Центру політико-правових реформ у співпраці з Європейським Союзом та його державами-членами (Німеччиною, Швецією, Польщею, Данією, Естонією та Словенією) за підтримки програми «U-LEAD з Європою» наприкінці 2023 року [3]. Зазначений алгоритм враховує європейський досвід, що робить його безумовно актуальним для оцінювання фінансової життєздатності українських територіальних громад. У межах цієї методології виокремлено одинадцять індикаторів, які визначаються на основі даних щодо чисельності населення та виконання місцевого бюджету [3].

Ми обрали десять із них, а саме:

1. Доходи загального фонду на одного мешканця;
2. Видатки загального фонду на одного мешканця;
3. Фінансування апарату управління на одного мешканця;
4. Капітальні інвестиції на одного мешканця;
5. Рівень дотаційності бюджетів;
6. Співвідношення видатків на апарат управління та фінансових ресурсів громади;
7. Частка заробітної плати у загальних видатках бюджету громади;
8. Частка капітальних витрат у загальному обсязі фінансування;
9. Видатки на культуру та фізичну культуру і спорт на одного мешканця;

10. Частка місцевих податків і зборів у доходах загального фонду бюджету.

З-поміж шести варіантів, поданих у методиці, ми зупинились на варіанті № 5 – «Оцінювання із використанням 10-бального тесту К. Брауна для сукупності адміністративних одиниць». Важливою перевагою п'ятого варіанта є комплексний характер, адже він враховує декілька фінансових параметрів одночасно. Водночас його реалізація потребує значних затрат часу для збору інформації, проведення розрахунків та спеціалізованої інтерпретації результатів.

Логіка процедури така: спочатку обчислюють десять ключових фінансових показників для всіх органів місцевого самоврядування з використанням наявних баз звітності; далі їх розподіляють за чотирма квантилями, кожен з котрих охоплює рівно 25 % від загальної сукупності муніципалітетів. Ті громади, які потрапляють до першого (найкращого) квантиля, отримують +2 бали; другого – +1; третього – 0; четвертого (найгіршого) – -1. Завершальний етап передбачає підсумкову оцінку, у межах якої муніципалітет може набрати від -10 до +20 балів [3].

У ході дослідження використано дані щодо фінансових показників функціонування територіальних громад Львівської області за 2024 рік, одержаних за допомогою Державного вебпорталу бюджету для громадян openbudget.gov.ua.

Окрім того, виявлено чітку диференціацію громад відносно показників більшості індикаторів. Зокрема територіальні громади на базі великих міст, а також громади – супутники обласного центру, характерні значно кращими результатами (табл.). Винятком є Славська громада, фінансові спроможності котрої визначені стрімким розвитком галузі туризму в регіоні.

Вказані громади, які у підсумку продемонстрували найкращий результат, увійшли до першого квантиля за результатами як мінімум половини зазначених індикаторів (Львівська та Стрийська – дев'яти, Зимноводівська, Славська та Соکیلницька – восьми, Сколівська та Солонківська – семи, Пустомитівська – шести, Городоцька – п'яти).

Необхідно вказати на відповідність результатів громад за такими показниками: доходи загального фонду з розрахунку на одного мешканця; видатки загального фонду з розрахунку на одного мешканця; капітальні видатки з розрахунку на одного

мешканця; рівень дотаційності бюджетів; співвідношення видатків на утримання апарату управління із фінансовими ресурсами громади; питома вага заробітної плати у видатках загального фонду бюджету громади; питома вага капітальних видатків у загальному обсязі видатків; видатки на культуру та фізичну культуру і спорт із розрахунку на одного мешканця; питома вага трансфертів у дохідній частині бюджету.

Варто зауважити відмінність позицій територіальних громад області за схожими показниками: обсяг надходжень місцевих податків і зборів на одного жителя та частка місцевих податків і зборів у доходах загального фонду бюджету.

Якщо градація згідно з першим показником відповідає кінцевим результатам дослідження (належність до першого квантиля Соکیلницької, Солонківської, Львівської, Мурованської, Підберізької, Зимноводівської, Пустомитівської, Тростянецької, Давидівської, Трускавецької, Східницької, Стрийської, Кам'янка-Бузької, Оброшинської громад) із середнім річним показником – 5866,2 грн на жителя (при середньому показнику – 3725,1), то за другим до лідерів входять переважно дотаційні громади (Східницька, Тростянецька, Поморянська, Стрілківська, Добросинсько-Магерівська, Красненська, Журавненська, Комарнівська, Судовишинська, Щирецька, Ралівська, Зимноводівська, Новокалінівська, Хирівська). У цьому контексті повністю погоджуємось із думкою Я. Казюк щодо більш ефективно проведеної роботи сільськими громадами у сфері акумуляції місцевих податків та зборів. З іншого боку, автор припускає, що міські громади не концентрують значної уваги на надходженнях від місцевих податків і зборів, оскільки на їхніх територіях зосереджені потужніші економічні суб'єкти, що дає змогу отримувати значну частку фінансових ресурсів через інші види платежів, зокрема податок на доходи громадян. Крім того, активізація збору місцевих податків та зборів потребує спеціальних адміністративно-організаційних заходів, які, ймовірно, ефективніше реалізуються у громадах із обмеженою чисельністю населення та підприємницьких структур [2].

Наступним етапом, згідно з обраною методикою дослідження, є ранжування територіальних громад області за квантилями (у розрізі вказаних індикаторів) та присвоєння їм відповідних балів. У зв'язку із наявністю великої кількості територіальних громад із нульовим рівнем дотаційності, усім їм присвоєно максимальний бал за індикатором 10.

Таблиця

Аналіз показників фінансової спроможності територіальних громад Львівської області

Територіальна громада	Доходи загального фонду на 1 жителя, грн	Видатки загального фонду на 1 жителя, грн	Видатки на утримання апарату управління на 1 жителя, грн	Сума капітальних видатків на 1 жителя, грн	Відношення видатків на утримання апарату управління до доходів бюджету	Частка зарплати у видатках загального фонду бюджету	Частка капітальних видатків у загальному обсязі видатків	Сума видатків на купівлю та фізичну культуру і спорт з розрахунку 1 мешканця, грн	Частка місцевих податків і зборів у дохідній частині бюджету, %	Рівень дотаційності бюджету, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Белзька	6907,9	8798,9	1372,8	774,4	0,199	0,788	0,088	325,77	32,58	0,00
Бібрська	6104,5	10090,1	1343	458,4	0,22	0,737	0,045	447,18	37,02	12,75
Бісковицька	3002,8	8669,3	1693,2	779,8	0,564	0,843	0,09	343,63	39,49	37,94
Боринська	3316,5	8900,4	1304,5	1378	0,393	0,839	0,155	376,58	17,9	24,00
Бориславська	7874	10334,4	1288,8	1371,1	0,164	0,612	0,133	734,41	37,3	5,58
Бродівська	8237	11080,2	1093,8	1334,3	0,133	0,735	0,12	532,43	26,49	0,00
Буська	6863,4	10472	1065	1064,1	0,155	0,737	0,102	611,12	29,68	5,46
Великолюбінська	6848,4	10608,5	1795,9	1032,3	0,262	0,728	0,097	520,93	30,24	12,34
Великомостівська	5355,2	12576,1	1254,5	828	0,234	0,61	0,066	290,54	30,39	12,52
Глинянська	6594,7	9765,6	1697,2	1734,3	0,257	0,765	0,178	357,18	35,47	8,34
Гніздичівська	8270,8	10278,3	1639,4	1222,5	0,198	0,702	0,119	467,75	36,58	3,44
Городоцька	9273,1	11873,2	1174,1	1937,9	0,127	0,661	0,163	686,4	30,47	0,00
Грабовецько-Дулібівська	6838,9	10685,8	1461,1	1043,9	0,214	0,732	0,098	572,2	31,57	15,00
Давидівська	13344,1	11882,9	2792,9	6122,7	0,209	0,732	0,515	885,61	36,99	0,00
Добромилська	2977,2	7325,8	1022,5	840,1	0,343	0,756	0,115	361,01	38,93	38,18
Добросинсько-Магерівська	3465,6	10004,9	1847,8	734,9	0,533	0,838	0,073	113,16	46,59	33,69
Добротвірська	8327	10691,9	1749,1	1762,3	0,21	0,777	0,165	522,56	37,19	0,44
Дрогобицька	6141,1	8667,8	1121,4	742,4	0,183	0,657	0,086	727,59	36,69	10,70
Жидачівська	8895	10623,5	1492,8	1191,2	0,168	0,715	0,112	816,04	35,29	0,00
Жовківська	7306	10711,5	1395,3	1628,7	0,191	0,763	0,152	533,64	32,15	5,73
Жовтанецька	8764,4	12973,9	2093,5	911,5	0,239	0,812	0,07	406,15	33,08	0,00
Журавненська	3326,7	7633,5	1349,7	670,3	0,406	0,805	0,088	239,86	43,21	36,69
Заболотцівська	7204	11237,5	1495,5	195,7	0,208	0,792	0,017	535,99	22,87	12,75
Зимноводівська	13254,7	14234,5	1910,3	6951,2	0,144	0,635	0,488	491,29	41,65	0,00
Золочівська	7277,3	9228,2	988,2	771,6	0,136	0,762	0,084	486,1	28,8	0,46
Івано-Франківська	11007,4	12184,6	2265,2	2833,1	0,206	0,707	0,233	449,01	26,69	0,00
Кам'янка-Бузька	10414,5	13187,1	1463,5	906,4	0,141	0,654	0,069	678,54	31,33	0,00
Козівська	4508,6	12053,8	1963	578,2	0,435	0,863	0,048	369,25	37,7	26,58
Комарнівська	5406,3	9754,4	1685,5	884,1	0,312	0,75	0,091	419,55	43,01	16,40
Красненська	5942,6	9621,1	1314,9	928	0,221	0,738	0,096	497,42	44,88	11,70
Куликівська	8128,5	11369	2218,7	721,7	0,273	0,761	0,063	597,8	29,86	0,00
Лопатинська	4898,3	9091,4	1011,7	375,7	0,207	0,749	0,041	374,4	34,96	17,48
Львівська	19301,5	16668,2	1081,3	5280,7	0,056	0,467	0,317	649,82	33,35	0,00
Меденицька	4702,9	8778	1513,6	1157,8	0,322	0,818	0,132	400,3	22,57	17,90
Миколаївська	8086,2	11252,5	1467,7	1542,5	0,182	0,715	0,137	728,86	31,78	4,09
Моршинська	9660,1	11693,3	2016,9	2487,6	0,209	0,678	0,213	480,48	31,13	1,11
Мостиська	5209,1	10646	1477,3	1166,7	0,284	0,787	0,11	613,99	36,87	18,32
Мурованська	18868,7	13560,5	2523,6	8418	0,134	0,634	0,621	426,04	30,2	0,00
Новокалінінська	4889,9	8758	2134	1105,2	0,436	0,727	0,126	519,73	40,92	24,48
Новороздільська	5264,5	7616,6	1040,8	1252,4	0,198	0,734	0,164	489,26	27,41	9,16
Новояворівська	7724,8	10842,4	1186,9	1039,3	0,154	0,724	0,096	730,34	25,68	0,00
Новояричівська	8383,7	10554,6	1081,3	3159,8	0,129	0,745	0,299	419,27	38,29	4,85
Оброшинська	13441,7	14393,3	3911,3	3310	0,291	0,723	0,23	909,06	24,22	0,00
Перемишлянська	6138,7	10219,6	1637,7	463	0,267	0,777	0,045	786,01	34,73	11,27
Підберізіцівська	15087,2	14058,6	3506,1	9081,2	0,232	0,648	0,646	447,92	37,76	4,47
Підкамінська	3599,1	8615,2	1105,2	121	0,307	0,851	0,014	317,08	27,19	24,80
Поморянська	3792,7	8399,5	1439,6	280,9	0,38	0,797	0,033	202,27	50,03	25,34
Пустомитівська	13994,3	16304	2289	2696,7	0,164	0,707	0,165	1092,1	38,79	0,00
Рава-Руська	6896,1	11935,3	1439,7	1254,3	0,209	0,748	0,105	422,85	36,6	11,40
Радехівська	10142,6	13313,1	1257,7	856	0,124	0,671	0,064	798,82	26,78	0,00
Ралівська	4181,3	9271,9	1472,5	1523,8	0,352	0,803	0,164	440,32	42,39	26,47
Розвадівська	8676,1	9356	1601,7	2544,2	0,185	0,749	0,272	431,11	30,45	5,11
Рудківська	4081,3	9010,3	1783,2	599,9	0,437	0,817	0,067	398,28	38,46	26,44
Самбірська	8158,5	12171,9	1422,9	1239,6	0,174	0,617	0,102	399,2	25,51	0,00
Сколівська	12793,1	13747,6	1759,1	3069	0,138	0,687	0,223	767,06	17,71	0,00
Славська	33833,2	20705,7	2670,1	12795,8	0,079	0,596	0,618	1117,06	7,81	0,00

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Сокальська	7159,7	9819,2	724	333,5	0,101	0,701	0,034	571,66	28,63	1,63
Сокільницька	30808,1	15955,6	4530,7	20608,2	0,147	0,535	1,292	688,04	26,28	0,00
Солонківська	16436,6	15287,1	2713,4	13048,6	0,165	0,516	0,854	501,9	39,67	0,00
Старосамбірська	5540,5	10461,2	1527,7	999,5	0,276	0,784	0,096	644,75	25,67	14,84
Стрийська	11302,2	12544,3	1145,8	2597,9	0,101	0,614	0,207	960,26	30,92	0,00
Стрілківська	2049	8278,3	1021,2	349,8	0,498	0,813	0,042	363,86	49,91	52,70
Судовишнянська	5029,3	9003,8	1645,7	565,2	0,327	0,8	0,063	625,01	43	20,71
Східницька	6656,5	10484,3	1527,5	3857,2	0,229	0,638	0,368	547,08	52,93	22,49
Тростянецька	9589,8	12525,7	2400,9	1339,7	0,25	0,663	0,107	591,46	51,66	7,29
Трускавецька	9557,8	11294	1655,8	2422,1	0,173	0,624	0,214	538,27	39,53	9,89
Турківська	4232,4	11036,6	1291,5	737,4	0,305	0,782	0,067	606,12	31,71	23,13
Хирівська	3066,3	9099,4	1218,7	633,5	0,397	0,839	0,07	351,62	40,33	40,50
Ходорівська	5460,2	8364,9	1278,1	1333,9	0,234	0,738	0,159	608,77	37,32	14,37
Червоноградська	7937,4	9432,5	895,6	694	0,199	0,641	0,074	521,71	29,75	0,00
Шегинівська	10825,5	12617,4	2439,499	2591,8	0,22	0,747	0,205	622,25	21,42	0,00
Щирецька	6080	9331,6	1853,588	769,8	0,564	0,799	0,082	498,15	42,68	14,64
Яворівська	6749,7	12346,8	1372,8	1623,3	0,393	0,717	0,131	748,46	25,33	7,15

У межах застосованої методики аналізу фінансової стійкості встановлено, що шість громад, тобто 8,2 % від їх загальної кількості, мають критичний стан, а 15 одиниць (15,07 %) демонструє низький рівень. Загалом 21 територіальне утво-

рення (28 %) потрапляє до груп із найгіршими показниками (рис.). Використаний інструментарій оцінювання аргументований, адже досліджувана сукупність розподіляється на квартилі за принципом рівномірного поділу, сформованого на основі об'єктивної ієрархізації індикаторів.

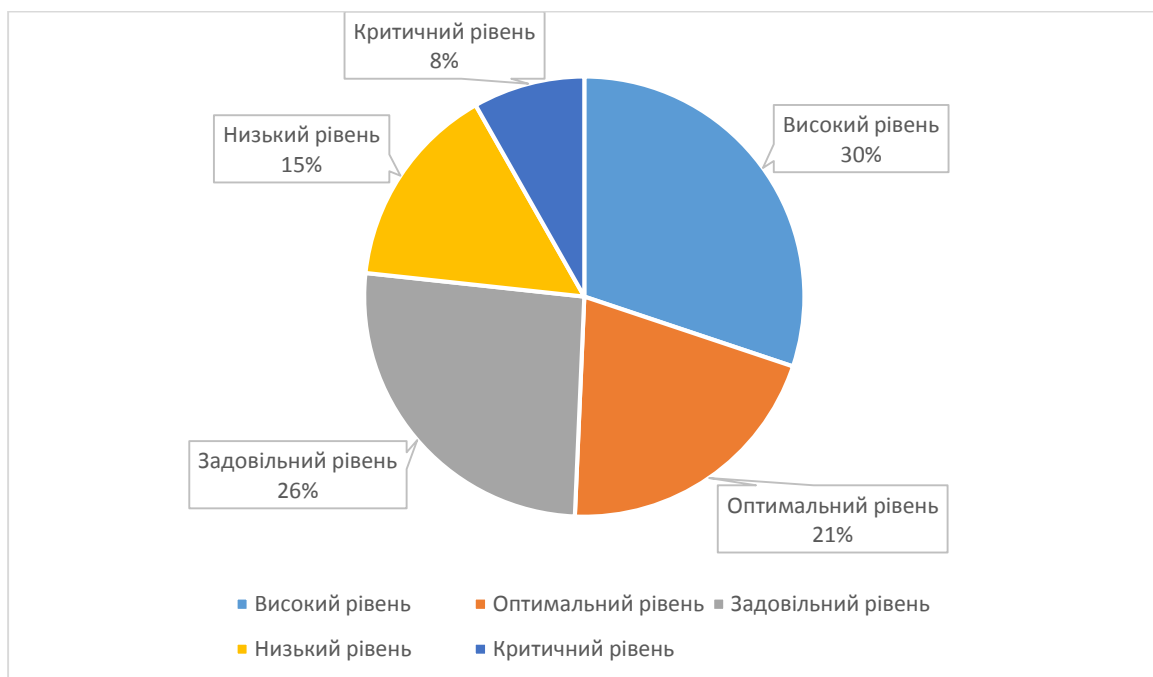

Рис. Розподіл територіальних громад Львівської області за рівнем фінансової спроможності (за результатами 2024 року)

Отже, спостерігаємо значну диференціацію результатів діяльності громад області. Зокрема Львівська та Стрийська громади одержали 18 балів із 20 можливих, тоді як Рудківська та Підкамінська – 7. Загалом високий рівень фінансової спроможності мають 22 громади, оптимальний – 15, задовільний – 19, низький – 11, та критичний – шість громад області.

Як зазначали, до категорії громад із високим рівнем фінансової спроможності переважно належать великі за чисельністю міські громади – Львівська, Стрийська, Городоцька, Пустомитівська, Сколівська, Бориславська, Бродівська, Трускавецька, Жидачівська, Миколаївська, Радехівська, Новояворівська та Кам'янка-Бузька; громади-супут-

ники обласного центру – Зимноводівська, Солонківська, Соکیلницька, Мурованська, Оброшинська, Давидівська, Підберізцівська та Новояричівська; а також відома власним туристичним потенціалом Славська громада.

До категорії громад із критичним рівнем фінансової спроможності належать територіально віддалені, переважно сільські та селищні громади – Поморянська, Добросинсько-Магерівська, Козівська, Меденицька, Підкамінська, а також Рудківська міська територіальна громада.

Висновки. Вирішальне значення для фінансової спроможності громади мають такі параметри як чисельність населення громад, наявність на їхній території потужних економічних суб'єктів та територіальна віддаленість від обласного центру. Водночас нижчий ресурсний потенціал спонукає громади із нижчою фінансовою спроможністю провадити більш активну роботу у сфері акумуляції місцевих податків та зборів.

Бібліографічний список

1. Кабінет Міністрів України. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 01.04.2014 р. № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p> (дата звернення: 29.01.2025).
2. Казюк Я. Тенденції надходжень місцевих податків і зборів за 2019-2023 роки / Центр політико-правових реформ. URL: <https://pravo.org.ua/blogs/eksperty-proanalizuvaly-tendentsiyi-nadhodzhen-mistsevyh-podatkov-i-zboriv-za-2019-2023-roky/> (дата звернення: 29.01.2025).
3. Казюк Я., Вецель В. Формування критеріїв та методики оцінювання спроможності територіальних громад (аналітичне дослідження). Київ, 2023. URL: https://decentralization.ua/uploads/attachment/document/1332/Аналітичне_дослідження_щодо_оновленої_Методики_з_додатками.pdf (дата звернення: 29.01.2025).
4. Камінська І. М. Механізми забезпечення фінансової спроможності соціально-економічного розвитку регіону : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.05. Луцьк, 2009. 21 с.
5. Кондратюк С. Я. Фінансова спроможність як категорія публічних фінансів: сутність та складові. *Вчені записки Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана: зб. наук. пр.* 2008. Вип. 10. С. 133–138.
6. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> (дата звернення: 29.01.2025).
7. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування: Закон України від 15 липня 1997 р. № 452/97-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/452/97-vr> (дата звернення: 29.01.2025).
8. Фінанси регіону: навч. посіб. / М. А. Коваленко, Т. О. Мацієвич, Г. М. Полевик, Н. В. Радванська; Херсон. нац. техн. ун-т. Херсон: Олді-плюс, 2010. 311 с.
9. European Charter of Local Self-Government. Strasbourg, 15.X.1985. European Treaty Series, № 122. Council of Europe. URL: <https://rm.coe.int/168007a088> (дата звернення: 29.01.2025).
10. Ken W. Brown. The 10-Point Test of Financial Condition: Toward and Easy-to-Use Assessment Tool for Smaller Cities. *Government Finance Review*, December 1993. URL: <https://localgovernment.extension.wisc.edu/files/2016/04/kenneth-brown-Ten-point-test.pdf> (дата звернення: 29.01.2025).
11. Marshall J. A., Douglas D. J. A. The Viability of Canadian Municipalities: Concepts and Measurements. Toronto: ICURR Press, August 1997. URL: https://www.muniscscope.ca/resource/dm/220164639953260206.pdf?n=file_Viability_Eng.pdf&inline=yes (дата звернення: 29.01.2025).

Стаття надійшла 10.02.2025